

Önsöz

Küreselleşmeye paralel olarak ekonomik ve teknolojik alanlarda yaşanan değişiklikler, işletmelerin pazarlama yönetim sürecini doğrudan etkilemiştir. Bu etkilerin yansımalarının işletme ve pazarlama fonksiyonu temelinde yönetilmesi, bu konuda yetkin ve yeterli yöneticileri gerektirmektedir. Bu gereklilikten yola çıkılarak, Üniversite akademisyenleri ile Lisans ve Yüksek Lisans öğrencilerine faydalı olmak amacıyla “Pazarlama: Kavramlar – İlkeler – Kararlar” kitabının ilk iki baskısını beğeninize sunmuştuk. Kitabımızın önceki 3 baskısına göstermiş olduğunuz ilgi için teşekkür ederiz. Sizlerden gelen olumlu görüşler ve yapıcı eleştirileri göz önünde bulundurarak, bazı ilaveler ve gerekli düzeltmeleri yaparak 4. baskıyı hazırladık.

Son yıllarda varlığını gösteren yeni pazarlama gerçeklerini oluşturan teknoloji, küreselleşme ve sosyal sorumluluk olguları işletmelerin pazarlama etkinliklerini bu bağlamda da gözden geçirmelerini gerekli kılmaktadır. Buna karşın hızla değişen pazarda ise yeni tüketici yetenekleri, yeni işletme yetenekleri, değişen kanallar ve artan rekabet pazarlama bilgi sistemlerinin ve pazarlama araştırmalarının daha kapsamlı bir şekilde ele alınmasını ve dinamik çevrenin sistematik bir şekilde izlenmesini başarı için bir zorunluluk olarak ortaya çıkarmaktadır.

Bu kitap, toplam on dokuz bölümden oluşmakta ve her bir bölümle ilgili “Microsoft Power Point” sunumlarını içermektedir. Kitabın, birinci bölümden onuncu bölümüne kadar pazarlama kavram ve ilkeleri ele alınmış, bölüm on bir ve bölüm onaltı arasında ise pazarlama karmaşı elemanlarına ve bunlara ilişkin yönetsel kararlara değinilmiştir. Kitabın on yedinci bölümünde hizmet pazarlaması, on sekizinci bölümünde uluslararası pazarlama ve on dokuzuncu bölümünde pazarlama etiği yer almaktadır.

Kitabın yayına hazırlanması sürecinde desteklerini esirgemeyen kitabı biçimsel olarak formatlayan Mustafa ESER’e, kitapta yer alan resimlerin kullanımına izin veren Marketing Türkiye Dergisi Genel Yayın Yönetmeni Sayın Günseli ÖZEN’e, yayınlanmasında emeği geçen Siyasal Kitabevi yöneticisi Ünal SEVİNDİK’e gönülden teşekkür ederiz.

Daha iyiye ulaşmak adına kitap ile ilgili görüşlerinizi iletmeniz bizleri mutlu kılacaktır.

İçindekiler

BÖLÜM 1: PAZARLAMANIN TANIMI VE PAZARLAMA ANLAYIŞI.....	1
1.1. PAZARLAMANIN TANIMI.....	3
1.2. PAZARLAMANIN KONUSU VE FAALİYET ALANI.....	6
1.3. TEMEL PAZARLAMA KAVRAMLARI, EĞİLMELERİ VE GÖREVLERİ	8
1.3.1. İhtiyaçlar, İstekler ve Talepler.....	8
1.3.2. Bölümlendirme, Hedef Pazar ve Konumlandırma	10
1.3.3. Sunum ve Marka.....	10
1.3.4. Değer ve Tatmin.....	11
1.3.5. Pazarlama Kanalları.....	11
1.3.6. Tedarik Zinciri ve Bütünleşik Kanal Stratejisi (Omnichannel).....	12
1.3.7. Rekabet	13
1.3.8. Pazarlama Çevresi.....	13
1.3.9. Pazarlama Planlaması ve Stratejik Pazarlama Planlaması.....	14
1.4. PAZARLAMA ANLAYIŞINDAKİ GELİŞMELER	15
1.4.1. Üretim Anlayışı Aşaması	16
1.4.2. Ürün Anlayışı Aşaması.....	16
1.4.3. Satış Anlayışı Aşaması	17
1.4.4. Pazarlama veya Modern Pazarlama Anlayışı Aşaması	18
1.4.5. Bütünsel (Holistic) Pazarlama Anlayışı Aşaması.....	19
1.4.5.1. Bütünleşik Pazarlama	20
1.4.5.2. İlişki Pazarlaması.....	24
1.4.5.3. İçsel Pazarlama	31
1.4.5.4. Sosyal Pazarlama	33
BÖLÜM 2: YENİ EKONOMİ SÜRECİNDE DİJİTALLEŞME VE PAZARLAMA	39
2.1. YENİ EKONOMİ SÜRECİNDE YAŞANAN DEĞİŞİMLER	41
2.2. YENİ EKONOMİDE PAZARLAMANIN DEĞİŞEN ROLÜ	45
2.3. POSTMODERN PAZARLAMA	46
2.4. VERİ TABANLI PAZARLAMA	52
2.5. GERİLLA PAZARLAMA.....	57
2.6. DEĞER YARATAN PAZARLAMA.....	63
2.7. DOĞRUDAN DİJİTAL PAZARLAMA	66
2.8. YEŞİL PAZARLAMA.....	75
2.9. PAYLAŞIM EKONOMİSİ VE DİJİTAL BOYUTLARI.....	77

2.10. PAZARLAMA İLE İLGİLİ ÖTEKİ BAZI KAVRAMLAR	80
2.10.1. Yapay Zeka (Artificial Intelligence -AI), Sanal Gerçeklik (Virtual Reality -VR), Artırılmış Gerçeklik (Augmented Reality -AR) Dijital Dönüşüm Uygulamaları ve Pazarlama	80
2.10.2. Viral Pazarlama	85
2.10.3. Söylenti veya Dedikodu Pazarlaması (Buzz Marketing)	87
2.10.4. Retro Pazarlama.....	89
2.10.5. Nöro Pazarlama	90
2.10.6. Örtülü Pazarlama (Stealth Marketing)	91
2.10.7. Eğlence İçerikli Pazarlama (Entertainment Marketing)	92
2.10.8. Şebeke Temelli Pazarlama (Network Marketing)	93
2.10.9. Maskot Pazarlama (Mascot Marketing).....	94
2.10.10. Bağlı Pazarlama (Affiliate Marketing)	95
2.10.11. Dava Destekli Pazarlama (Cause-Related Marketing).....	96
2.10.12. İzinli Pazarlama (Permission Marketing).....	96
BÖLÜM 3: PAZARLAMA ÇEVRESİ.....	99
3.1. PAZARLAMA ÇEVRESİ.....	101
3.2. MİKRO VE MAKRO İŞLETME ÇEVRELERİ.....	103
3.2.1. İşletmenin Mikro Çevre Faktörlerinin Analizi.....	104
3.2.1.1. İşletme	104
3.2.1.2. Tedarikçiler	104
3.2.1.3. Pazarlama Araçları	105
3.2.1.4. Müşteriler	105
3.2.1.5. Rakipler.....	106
3.2.1.6. Kamu Grupları (Kamuoyu).....	106
3.2.2. İşletmenin Dış Makro Çevre Faktörlerinin Analizi.....	107
3.2.2.1. Demografik Faktörler.....	107
3.2.2.2. Ekonomik Faktörler	109
3.2.2.3. Rekabetçi Faktörler	111
3.2.2.4. Sosyo-Kültürel Faktörler.....	112
3.2.2.5. Politik ve Yasal Faktörler	114
3.2.2.6. Teknolojik Faktörler.....	117
3.2.2.7. Doğal Faktörler	119
3.3. ULUSLARARASI PAZARLAMA ÇEVRESİ.....	122
3.4. PAZARLAMA ÇEVRESİNİN ANALİZİ	123
BÖLÜM 4: STRATEJİK PAZARLAMA PLANLAMASI YÖNETİMİ.....	127
4.1. STRATEJİK PLANLAMANIN MERKEZİ ROLÜ	129
4.1.1. Stratejik Planlamada Yer Alan Temel Kavramlar.....	131
4.1.1.1. Değerler.....	131
4.1.1.2. Misyon	132
4.1.1.3. Vizyon	133
4.1.1.4. Amaçlar ve Hedefler	134
4.1.1.5. Stratejiler ve Taktikler	135
4.1.2. Stratejik Planlamanın Kapsamı	136

4.2. STRATEJİK İŞLETME PLANLAMASI	137
4.3. STRATEJİK PAZARLAMA PLANI	139
4.3.1. Durum Analizi	139
4.3.2. Pazarlama Amaçları ve Hedefleri	142
4.3.3. Konumlandırma ve Farklılaştırma	143
4.3.4. Hedef Pazar ve Pazar Talebi	143
4.3.5. Pazarlama Karması	144
4.4. YILLIK PAZARLAMA PLANI	146
4.5. PLANLARIN UYGULANMASI VE DEĞERLENDİRİLMESİ	148
BÖLÜM 5: İŞLETME STRATEJİLERİ.....	151
5.1. STRATEJİK İŞ BİRİMLERİ VE PORTFÖY ANALİZİ	153
5.2. PORTFÖY MATRİSLERİ VE ANALİZİ	155
5.2.1. Boston Danışma Grubu Matrisi	156
5.2.2. General Elektrik İşletme Portföyü ve Yönlendirici Politika Matrisi	160
5.2.3. Thomson Kümeleme Analizi	162
5.2.4. Hofer Analizi	163
5.3. TEMEL STRATEJİLER	165
5.3.1. Büyüme ve Gelişme Stratejileri	165
5.3.1.1. Yoğun Büyüme Stratejileri	166
5.3.1.2. Çeşitlendirme Stratejisi:	169
5.3.1.3. Diğer Büyüme Stratejileri	171
5.3.2. Küçülme Stratejisi	174
5.3.2.1. Mevcut İşin Faaliyet Alanını Değiştirerek Küçülme	174
5.3.2.2. Mevcut İş Faaliyet Alanını Değiştirmeden Küçülme	175
5.3.3. Durağan Strateji	175
5.3.4. Karma Strateji	176
5.4. REKABET STRATEJİLERİ	176
5.4.1. Maliyet Liderliği Stratejisi	177
5.4.2. Farklılaştırma Stratejisi	178
5.4.3. Odaklanmış Stratejiler	180
5.4.4. Porter'in Beş Güç Faktörü	180
BÖLÜM 6: PAZARLAMA BİLGİ SİSTEMİ VE ARAŞTIRMASI	185
6.1. PAZARLAMA BİLGİ SİSTEMİ VE PAZARLAMA ARAŞTIRMASI	187
6.2. PAZARLAMA BİLGİ SİSTEMİ VE BÜYÜK VERİ (BIG DATA)	188
6.3. PAZARLAMA ARAŞTIRMASI	192
6.3.1. Pazarlama Araştırması Süreci	194
6.3.2. Problemin ve Araştırma Hedeflerinin Tanımlanması	194
6.3.3. Araştırma Planının Geliştirilmesi	197
6.3.4. Araştırma Planının Uygulanması ve Verilerin Toplanması	198
6.3.5. Araştırma Yaklaşımları ve İletişim Yöntemleri	201
6.3.6. Ölçekler ve Örneklem Planı	208
6.3.7. Verilerin Analizi ve Yorumlanması	216
6.3.8. Araştırma Raporunun Hazırlanması	221

BÖLÜM 7: PAZAR BÖLÜMLENDİRME VE HEDEF PAZAR SEÇİMİ	225
7.1. PAZAR BÖLÜMLENDİRME VE HEDEF PAZAR SEÇİMİ.....	227
7.1.1. Pazar Bölümlendirme.....	228
7.1.1.1. Pazar Bölümlendirmenin Fayda ve Sakıncaları.....	229
7.1.1.2. Pazar Bölümlendirmenin Etkin Olması İçin Koşullar.....	230
7.1.1.3. Pazar Bölümlendirmesi Araştırma Modeli.....	231
7.1.1.4. Pazar Bölümleme Süreci.....	232
7.1.1.4.1. Pazarda Var Olan Mevcut ve Potansiyel İhtiyaçların Belirlenmesi:.....	232
7.1.1.4.2. Bölümler Arasında Farklılık Yaratan Özelliklerin Tanımlanması	233
7.1.1.4.3. Bölümlerin Potansiyelinin ve Onların En İyi Şekilde Nasıl Tatmin Edilebileceğinin Belirlenmesi.....	233
7.1.1.5. Tüketici Pazarlarını Bölümlendirme	233
7.1.1.5.1. Coğrafik Bölümlendirme.....	234
7.1.1.5.2. Demografik Bölümlendirme	234
7.1.1.5.3. Psikografik Bölümlendirme (Yaşam Tarzı Bölümlendirme)	236
7.1.1.5.4. Davranışsal bölümlendirme (Alıcı Davranışlarına Göre Bölümlendirme).....	237
7.1.1.6. Endüstriyel Pazarların Bölümlendirilmesi.....	238
7.1.2. Uluslararası Pazarları Bölümlendirme.....	240
7.2. HEDEF PAZAR.....	242
7.2.1. Hedef Pazar Seçimi Stratejileri ve Pazar Bölümleri.....	243
7.2.1.1. Farklılaştırılmamış Pazarlama.....	243
7.2.1.2. Farklılaştırılmış Pazarlama	244
7.2.1.3. Yoğunlaştırılmış Pazarlama.....	244
7.2.1.4. Niş Pazarlama	245
7.2.1.5. Mikro Pazarlama.....	245
7.2.1.5.1. Yerel Pazarlama	245
7.2.1.5.2. Bireysel Pazarlama	245
7.2.2. Hedef Pazar Seçiminde Sosyal Sorumluluk.....	248
BÖLÜM 8: ÜRÜN KONUMLANDIRMA, YENİDEN KONUMLANDIRMA VE FARKLILAŞTIRMA.....	253
8.1. ÜRÜN KONUMLANDIRMA, YENİDEN KONUMLANDIRMA VE FARKLILAŞTIRMA	255
8.2. KONUMLANDIRMA.....	255
8.2.1. Konumlandırma Stratejileri.....	256
8.2.1.1. Ürün Özellikleri ve Sınıflarına Göre Konumlandırma:.....	257
8.2.1.2. Fiyat ve Kaliteye Göre Konumlandırma:.....	257
8.2.1.3. Kullanım Fırsatlarına Göre Konumlandırma:	258
8.2.1.4. Tüketici Sınıfları ve Rekabete Göre Konumlandırma:.....	258
8.2.2. Konumlandırma Yaklaşımları ve Uygulamaları	261
8.2.3. Konumlandırma Araştırmaları	264
8.2.4. Konumlandırma Sürecinde Yapılan Yanlışlar	265
8.3. YENİDEN KONUMLANDIRMA.....	267
8.4. FARKLILAŞTIRMA	268

8.4.1. Fiziksel Ürün Farklılaştırması.....	269
8.4.2. Hizmet Farklılaştırması.....	269
8.4.3. Kanal Farklılaştırması	270
8.4.4. İnsan Kaynağı Farklılaştırması	270
8.4.5. İmaj Farklılaştırması	270
8.5. FARKLILAŞMANIN ETKİLİLİĞİ İÇİN DİKKATE ALINMASI GEREKEN ÖZELLİKLER	271

BÖLÜM 9: TÜKETİCİ DAVRANIŞI..... 273

9.1. PAZARLAMADA TÜKETİCİ DAVRANIŞININ ÖNEMİ	275
9.2. TÜKETİCİ DAVRANIŞ MODELLERİ	275
9.2.1. Açıklayıcı (Klasik) Davranış Modelleri.....	277
9.2.1.1. Marshall'ın Ekonomik Modeli.....	277
9.2.1.2. Pavlov'un Öğrenme Modeli.....	279
9.2.1.3. Freud'un Psikoanalitik Modeli.....	279
9.2.1.4. Veblen'in Sosyo-Psikolojik Modeli.....	280
9.2.2. Tanımlayıcı (Çağdaş) Tüketici Davranış Modelleri	281
9.2.2.1. Nicosia Modeli.....	281
9.2.2.2. Howard ve Sheth Modeli.....	282
9.2.2.3. Engel, Kollat ve Blackwell (EKB) Modeli	282
9.3. TÜKETİCİ PAZARLARI VE TÜKETİCİ DAVRANIŞI ARASINDAKİ İLİŞKİLER.....	283
9.3.1. Kültürel Değişkenler.....	286
9.3.1.1. Kültür.....	287
9.3.1.2. Alt Kültür	287
9.3.1.3. Sosyal Sınıf.....	288
9.3.2. Sosyal Değişkenler	290
9.3.2.1. Referans Grupları	290
9.3.2.2. Aile.....	292
9.3.2.3. Roller ve Statüler	293
9.3.3. Kişisel Değişkenler	293
9.3.3.1. Yaş ve Psikolojik Yaşam Eğrisi Basamakları	293
9.3.3.2. Kişilik ve Benlik	294
9.3.3.3. Yaşam Biçimi ve Meslek	294
9.3.3.4. Ekonomik Durum.....	295
9.3.4. Psikolojik Değişkenler	295
9.3.4.1. Sigmund Freud'un Güdüleme Teorisi.....	296
9.3.4.2. Maslow'un Güdülenme Teorisi	296
9.3.4.3. Herzberg'in Güdülenme Teorisi.....	297
9.3.4.4. Algılama, Tutum, İnanç ve Duyusal Pazarlama	298
9.4. SATIN ALMA KARAR SÜRECİ	303
9.5. DİJİTAL DÜNYADA TÜKETİCİ DAVRANIŞLARI VE İLİŞKİLERİ.....	308

BÖLÜM 10: ÖRGÜTSEL PAZARLAR VE ÖRGÜTSEL KULLANICILARIN SATIN ALMA DAVRANIŞLARI..... 313

10.1. ÖRGÜTSEL PAZARLAR	315
10.1.1. Endüstriyel Pazarlar	315
10.1.2. Endüstriyel Pazarların Özellikleri	316

10.1.3. Endüstriyel Tüketicilerin Satın Alma Davranışı	318
10.1.4. Endüstriyel Pazarlarda Satın Alma Karar Durumları	321
10.1.5. Endüstriyel Satın Alım Sürecinin Katılımcıları	323
10.1.6. Endüstriyel Ürün Satın Alma Karar Sürecinin Aşamaları.....	324
10.2. ARACILAR PAZARI.....	328
10.3. KAMU (DEVLET) PAZARI	330
10.4. DİJİTAL DÖNÜŞÜM VE ENDÜSTRİYEL PAZARLAMA	331

BÖLÜM 11: MÜŞTERİ DEĞERİ, MÜŞTERİ SADAKATI VE MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ	337
11.1. DEĞER VE PAZARLAMA SÜRECİ	339
11.1.1. Pazarı ve Müşterilerin İhtiyaçlarını Anlamak	342
11.1.1.1 İhtiyaçlar, İstekler ve Talep.....	342
11.1.1.2.Pazar Sunumu-Mallar Hizmetler ve Tecrübeler	343
11.1.1.3. Müşteri Değeri ve Tatmini.....	344
11.1.1.4. Değişim ve İlişki	344
11.1.1.5. Pazarlar.....	344
11.1.2. Müşteri Yönelimli Pazarlama Stratejisi Tasarımı Yapmak	344
11.1.2.1. Hizmet Verilecek Müşterilerin Seçilmesi	345
11.1.2.2. Bir Değer Önerisi Seçmek	345
11.1.2.3. Pazarlama Yönetimi Anlayışları	345
11.1.3. Müşteri İlişkileri Oluşturmak.....	346
11.2. MÜŞTERİ DEĞERİ	347
11.2.1. Müşteri Değerinin Belirlenmesi	350
11.3. MÜŞTERİ DEĞERİ MODELLERİ	355
11.3.1. Değer Bileşenleri Modeli.....	355
11.3.2. Kâr/Maliyet Oran Modeli	357
11.3.3. Araçlar-Amaçlar Modeli	358
11.4. DEĞER ZİNCİRİ.....	358
11.5. MÜŞTERİ TATMİNİ	359
11.5.1. Müşteri Yaşam Boyu Değeri.....	362
11.5.2. Müşteriden Elde Edilen Değer	362
11.6. MÜŞTERİ SADAKATI.....	364
11.6.1. Müşteri Sadakatı Yaratma Yolları.....	365
11.6.2. Sadakat Profilleri.....	366
11.6.2.1. Sadık Müşteriler	366
11.6.2.2. Göçmenler.....	367
11.7. MÜŞTERİ İLİŞKİLERİ YÖNETİMİ (CRM)	367
11.7.1. CRM'in Aşamaları.....	369
11.7.1.2. Müşteri Seçimi.....	369
11.7.1.3. Müşteri Edinme	369
11.7.1.4. Müşteri Koruma	370
11.7.1.5. Müşteri Derinleştirme	370
11.7.2. E-CRM (Elektronik Müşteri İlişkileri Yönetimi).....	370
11.7.2.1. Etkili Bir E-CRM Uygulamasının Koşulları	371
11.7.2.2 E-CRM'in Sağladığı Faydalar	372

BÖLÜM 12: ÜRÜN	375
12.1. PAZARLAMA KARMASININ GELİŞİMİ.....	377
12.2. ÜRÜN	378
12.2.1. Ürünün Düzeyleri.....	381
12.2.1.1 Ana Fayda	382
12.2.1.2. Temel Ürün.....	382
12.2.1.3. Beklenen Ürün.....	383
12.2.1.4. Zenginleştirilmiş Ürün	383
12.2.1.5. Potansiyel Ürün	383
12.2.2. Ürünlerin Sınıflandırılması	384
12.2.2.1. Dokunulabilirlik (Somutluk).....	385
12.2.2.2. Dayanıklılık	385
12.2.2.3. Tüketici Ürünleri.....	386
12.2.2.4. Endüstriyel (Üretici) Ürünler	391
12.2.3. Ürünün Unsurları (Bileşenleri)	396
12.2.3.1. Ürün Özellikleri.....	397
12.2.3.2. Müşteri Hizmetleri.....	411
12.2.3.3 Ürün Farklılığı: Farklılaştırma Yaratan Unsurlar.....	412
BÖLÜM 13: İNOVASYON(YENİLİKÇİLİK) VE YENİ ÜRÜN GELİŞTİRME	417
13.1. İNOVASYON (YENİLİKÇİLİK)	419
13.1.1. İnovasyon ve Değer.....	421
13.1.2. İnnovasyonun Tüketici Kabulü Açısından Yayılımı	426
13.2. YENİ ÜRÜN GELİŞTİRME	428
13.2.1. Hiçbir Pazarda Bulunmayan, Tüm Dünya İçin “Buluş” Şeklinde Olan Yeni Ürün,.....	428
13.2.2. Yeni Ürün Hattı (İşletme İçin Yeni Ürün).....	428
13.3.3. Ürün Hattı Genişletmesi (Pazar İçin Yeni Ürün).....	429
13.3.4. Mevcut Ürünün Geliştirilmesi ya da Revizyonu	429
13.3.5. Yeniden Konumlandırma	429
13.3.6. Maliyet Azaltma	430
13.3. YENİ ÜRÜNLERİN KAYNAKLARI.....	430
13.4. YENİ ÜRÜN GELİŞTİRME SÜRECİ.....	431
13.4.1. Yeni Bir Ürün Fikrinin Oluşması	431
13.4.2. Düşüncelerin Ayıklanması.....	432
13.4.3. Konsept Geliştirilmesi ve Test Edilmesi	432
13.4.4. İşletme Analizi.....	433
13.4.5. Prototip Geliştirme	433
13.4.6. Test Pazarlama.....	433
13.4.7. Pazara Sürme	434
13.5. ÜRÜN HATTI VE ÜRÜN KARMASI.....	436
13.6. ÜRÜN YENİLEME	439
13.7. ÜRÜN YAŞAM SÜRECİNİN ÖZELLİKLERİ VE PAZARLAMA UYGULAMALARI	440
13.8. DİJİTAL İNOVASYON VE ÇEVİK PAZARLAMA	443

BÖLÜM 14: FİYAT	449
14.1. FİYAT	451
14.2. FİYAT VE FİYATLANDIRMA KARARLARININ ÖNEMİ	453
14.2.1. Maliyete Dayalı Fiyatlandırma	457
14.2.1.1. Başabaş Noktası Analizi	458
14.2.3. Talebe Dayalı Fiyatlandırma.....	461
14.2.3.1. Talep Esnekliği	462
14.2.4. Rekabete Dayalı Fiyatlandırma	462
14.2.5. Diğer Fiyatlandırma Çeşitleri.....	464
14.2.5.1. Psikolojik Fiyatlandırma.....	464
14.2.5.2. Coğrafik Fiyatlandırma	466
14.2.5.3. Dinamik Fiyatlandırma	467
14.2.5.4. Uluslararası Fiyatlandırma	468
14.3. ÜRÜN KARMASI FİYATLANDIRMA STRATEJİLERİ	470
14.3.1. Ürün Hattı Fiyatlandırması.....	470
14.3.2. Opsiyonel Ürün Fiyatlandırması.....	470
14.3.3. Kritik Ürün Fiyatlandırması	471
14.3.4. Yan Ürün Fiyatlandırması.....	471
14.3.5. Ürün Demeti Fiyatlandırması	471
14.3.6. Yeni Ürün Fiyatlandırma Stratejileri.....	472
14.3.6.1. Pazarın Kaymağını Alma Stratejisi	472
14.3.6.2. Pazara Derinliğine Girme Stratejisi	473
14.4. FİYAT DEĞİŞİKLİKLERİ	473
14.4.1. Fiyat Azaltma ve Artırma	473
14.4.2. Tüketicilerin Fiyat Değişikliklerine Tepkileri.....	474
14.4.3. Rakiplerin Fiyat Değişikliklerine Tepkileri	475
14.5. İNTERNET FİYATLANDIRMASININ ETKİLERİ	476
14.6. TÜKETİCİLERİN FİYAT DEĞERLENDİRMELERİ	477
BÖLÜM 15: DAĞITIM	481
15.1. DAĞITIM KANALI	483
15.1.1. Tüketici Ürünlerinin Dağıtımı	486
15.1.2. Endüstriyel Ürünlerin Dağıtımı	487
15.1.3. Hizmetlerin Dağıtımı	488
15.2. ARACILARIN ÖNEMİ	489
15.3. DAĞITIM KANALLARI TASARIMI VE YÖNETİM KARARLARI.....	490
15.3.1. Kanal Amaçlarının ve Stratejilerinin Geliştirilmesi	492
15.3.2. Kanal Seçeneklerinin Değerlendirilmesi	494
15.3.4. Kanal Yapısını Belirleme.....	495
15.3.5. Kanal Stratejisinin Uygulanması.....	495
15.3.6. Kanal Üyelerinin Değerlendirilmesi	496
15.4. FİZİKSEL DAĞITIM	496
15.4.1. Sipariş Süreci.....	497
15.4.2. Stok Kontrolü	497
15.4.3. Stok Yeri ve Depolama	498
15.4.4. Ürün Koruma ve Ambalaj.....	498

15.4.5. Taşıma.....	499
15.5. TOPTANCILIK.....	500
15.5.1 Toptancı Çeşitleri	501
15.5.2. Tüccar Toptancı.....	502
15.5.3. Tam Hizmet Veren Toptancılar	502
15.5.4 Sınırlı Hizmet Veren Toptancılar	503
15.5.6. Acente ve Komisyoncu Toptancılar.....	504
15.5.7. Üretici İşletmelerin Sahip Olduğu Şubeler ve Bürolar	506
15.6. PERAKENDECİLİK.....	506
15.6.1. Perakendeci Çeşitleri	508
15.6.1.1. Hizmet Miktarı.....	508
15.6.1.2. Ürün Hattı.....	508
15.6.1.3. Fiyat Uygulamalarına Göre Perakendeciler.....	510
15.6.1.4. Örgütsel Yapılarına Göre Perakendecilik.....	511
15.6.1.5. Kontratlı Dikey Pazarlama Sistemleri	512
15.6.2. Perakendecilikte Pazarlama Kararları	513
15.6.3. Perakendeciliğin Geleceği.....	515
15.6.3.1. Yeni Perakende Formları ve Perakende Yaşam Döngüsünün Kısalması.....	515
15.6.3.2. Mağazasız Perakendeciliğin Gelişmesi	516
15.6.3.3. Perakende Uyumu.....	516
15.6.3.4. Mega Perakendecilerin Artışı	516
15.6.3.5. Perakende Teknolojilerinin Artan Önemi	516
15.6.3.6. Başlıca Perakendecilerin Küresel Büyümesi	517
15.6.3.7. Bir Araya Gelme ve Sosyalleşme Yerleri Olarak Perakende Mağazaları.....	517
15.7. DAĞITIM KANALLARINDA ÇATIŞMA VE KONTROL.....	517
BÖLÜM 16: TUTUNDURMA.....	521
16.1. TUTUNDURMA VE PAZARLAMA İLETİŞİMİ: KAVRAM VE ÖZELLİKLER.....	523
16.1.1. İletişim Modeli	524
16.1.1.1. Kaynak ya da Gönderici	525
16.1.1.2. Kodlama/Mesaj	525
16.1.1.3. Kanal.....	526
16.1.1.4. Alıcı.....	526
16.1.1.5. Gürültü	527
16.1.1.6. Tepki ya da Geri Bildirim	527
16.2. REKLAM	528
16.2.1. Reklama İlişkin Kararlar.....	530
16.2.1.1. Reklam Amaçlarının Belirlenmesi	530
16.2.2. Mesaj Stratejisi	531
16.2.3. Medya Stratejisi	532
16.2.4. Reklamın Etkilerinin Değerlendirilmesi.....	534
16.3. SATIŞ TUTUNDURMA.....	534
16.3.1. Tüketicilere Yönelik Satış Tutundurma Faaliyetlerinin Amaçları	536
16.3.2. Tüketicilere Yönelik Satış Tutundurma Teknikleri.....	538

16.3.2.1. Örnek Ürün Dağıtımı	538
16.3.2.2. Kupon Dağıtımı	539
16.3.2.3. Armağanlı Paketler (Çoklu ürün paketleri)	539
16.3.2.4. Armağan Dağıtımı	540
16.3.2.5. Fiyat İndirimleri	540
16.3.2.6. Para İadeleri	540
16.3.2.7. Yarışma ve Çekilişler	540
16.3.2.8. Sık Kullanıcı Programları	541
16.3.3. Aracılara Yönelik Satış Tutundurma Faaliyetlerinin Amaçları	541
16.3.4. Aracılara Yönelik Satış Tutundurma Teknikleri	542
16.4. DOĞRUDAN PAZARLAMA VE VERİ TABANI TEMELLİ PAZARLAMA	543
16.4.1. Doğrudan Pazarlama.....	543
16.4.2. Veri Tabanı Temelli Pazarlama.....	546
16.5. HALKLA İLİŞKİLER/DUYURUM	547
16.5.1. Halkla İlişkiler Faaliyetlerinin Amaçları	548
16.5.2. Halkla İlişkiler Teknikleri	549
16.6. KİŞİSEL SATIŞ	550
16.6.1. Satışçılık Türleri	552
16.6.2. Kişisel Satış Süreci	553
16.6.2.1. Aday Müşteri Bulma ve Yeterliliğine Karar Verme	554
16.7. ETKİNLİK VE DENEYİMLER	557
16.8. ONLINE (ÇEVİRİMİÇİ) PAZARLAMA VE SOSYAL MEDYA ARACILIĞIYLA PAZARLAMA.....	560
16.8.1. Online Pazarlama	560
16.8.2. Sosyal Medya Yoluyla Pazarlama	562
16.9. MOBİL PAZARLAMA	563
16.10. TUTUNDURMA KARMASININ OLUŞTURULMASI	565
BÖLÜM 17: HİZMET PAZARLAMASI.....	569
17.1. HİZMETLERİN GELİŞİMİ VE HİZMET PAZARLAMASI	571
17.2. HİZMETLERİN ÖZELLİKLERİ	573
17.2.1. Dokunulmazlık	573
17.2.2. Türdeş Olmama.....	574
17.2.3. Eş Zamanlı Üretim ve Tüketim (Ayrılmazlık)	575
17.2.4. Dayanıksızlık.....	576
17.3. HİZMETLERİN ÖZELLİKLERİNİN ORTAYA ÇIKARDIĞI PAZARLAMA SORUNLARI ..	577
17.4. HİZMET PAZARLAMASI ÜÇGENİ	578
17.5. HİZMET KALİTESİ VE MÜŞTERİ TATMİNİ.....	580
17.6. HİZMETLER İÇİN GELİŞTİRİLEN PAZARLAMA KARMASI.....	582
17.6.1. Hizmetlerin Pazarlanmasında İnsan.....	583
17.6.1.1. Hizmet Personeli	583
17.6.1.2. Hizmet Pazarlamasında Müşteri.....	585
17.6.2. Hizmetin Fiziksel Kanıtları	585
17.6.3. Süreç	586
17.7. HİZMETLERDE GELENEKSEL PAZARLAMA KARMASI UNSURLARI AÇISINDAN FARKLILIKLAR	587

17.7.1. Hizmetlerin Dağıtımı	587
17.7.2. Hizmetlerin Tutundurulması	587
17.7.3. Hizmetlerin Fiyatlandırılması	589
BÖLÜM 18: ULUSLARARASI PAZARLAMA	591
18.1. ULUSLARARASI PAZARLAMA.....	593
18.2. ÜLKELERİN ULUSLARARASI PAZARLARA GİRME NEDENLERİ	594
18.3. ULUSLARARASI PAZARLAMA UYGULAMALARINDA KULLANILAN İKTİSAT TEORİLERİ	595
18.4. ULUSLARARASI PAZARLARDA POLİTİK VE YASAL KONULAR	597
18.5. ULUSLARARASI PAZARLARA GİRİŞ SÜRECİ AŞAMALARI	604
18.6. ULUSLARARASI PAZARLARA GİRİŞ STRATEJİLERİ	602
18.7. DOLAYLI İHRACAT.....	602
18.7.1. Doğrudan İhracat	602
18.7.2. Lisans Antlaşması	603
18.7.3. Ortak Yatırım.....	603
18.7.4. Doğrudan Yatırım.....	604
18.7.5. Küresel Web Stratejilerinin Kullanılması.....	605
18.8. ULUSLARARASI PAZARLARDA REKABET	605
18.9. ULUSLARARASI PAZARLARDA BÖLÜMLENDİRME VE KONUMLANDIRMA STRATEJİLERİ	607
18.10. ULUSLARARASI PAZARLAMA KARMASININ TASARIMI	608
18.10.1. Ürün	609
18.10.1.1. Ürün Konumlandırma.....	609
18.10.1.2. Ürün Standardizasyonu ve Adaptasyonu	611
18.10.2. Fiyat	614
18.10.2.1. Uluslararası Damping Uygulamaları	616
18.10.2.2. Devalüasyon, Revalüasyon ve Enflasyon Ortamlarında Fiyatlandırma.....	617
18.10.3. Tutundurma	617
18.10.3.1. Uluslararası Reklâm Stratejileri	618
18.10.4. Dağıtım.....	621
BÖLÜM 19: PAZARLAMA ETİĞİ	625
19.1. ETİK KAVRAMI VE PAZARLAMA ETİĞİ.....	627
19.2. ETİK TEORİLERİ	630
19.2.1. Deontoloji Teorisi:.....	630
19.2.2. Teolojik Teoriler:	631
19.2.3. Etik Çıkmazı (Casuistry) Teorisi:	631
19.3. PAZARLAMA ARAŞTIRMASI VE ETİK	631
19.4. PAZARLAMA KARMASI KARARLARI VE ETİK.....	633
19.4.1. Ürün Kararları ve Etik.....	633
19.4.1.1. Ürün Güvenliği ve Tasarım	634
19.4.1.2. Ürün Konumlandırma	635
19.4.1.3. Etiketleme ve Ambalajlama.....	636
19.4.1.4. Ürünü Geri Toplatma.....	637

19.4.1.5. Ürün Taklitleri.....	637
19.4.1.6. Ürün Etiği ile İlgili Diğer Sorunlar.....	638
19.4.2. Fiyatlandırma Kararları ve Etik.....	638
19.4.2.1. İndirimli Fiyatlandırma	640
19.4.2.2. Rekabete Göre Fiyatlandırma.....	640
19.4.2.3. Fiyat Sabitleme	640
19.4.2.4. Fiyat Farklılaştırması.....	641
19.4.2.5. Yağmacı Fiyatlandırma	641
19.4.3. Dağıtım Kararları ve Etik	641
19.4.3.1. Dağıtım Kanalı Üyelerinin Talep Ettiği Toleranslar	643
19.4.3.2. Doğrudan Pazarlama	643
19.4.3.3. Şebeke Pazarlaması	644
19.4.3.4. Gri Pazarlama	644
19.4.3.5. İnternet Aracılığıyla Pazarlama.....	644
19.4.4. Tutundurma Kararları ve Etik.....	645
19.4.4.1. Reklam Etiği.....	645
19.4.4.2. Satış Elemanı Etiği.....	648
19.5. ULUSLARARASI PAZARLAMA KARARLARI VE ETİK	651
19.6. HİZMET PAZARLAMASI VE ETİK	653
19.7. SOSYAL PAZARLAMA VE ETİK	657
19.8. TÜKETİCİ ETİĞİ KAVRAMI	658
KAYNAKÇA	663
DİZİN.....	689

BÖLÜM 1

PAZARLAMANNIN TANIMI VE PAZARLAMA ANLAYIŞI

BU BÖLÜMÜN AMAÇLARI

- Pazarlama kavramının öğrenilmesini sağlamak,
- Pazarlamanın konusu ve faaliyet alanını belirlemek,
- Temel pazarlama kavramları, eğilimleri ve görevlerini tanımlamak,
- Tarihsel süreç içerisinde pazarlama anlayışında yaşanan gelişmeleri ortaya koymaktır.